

Vai trò, vị trí của báo chí cách mạng Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi số - Nhìn từ Luật báo chí 2025

TS. LÊ THỊ NHÃ

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: nhaletg1@mail.com

Nhận ngày 2 tháng 12 năm 2025; chấp nhận đăng tháng 3 năm 2026.

Tóm tắt: Chuyển đổi số đang tạo ra những biến đổi sâu sắc đối với hệ sinh thái truyền thông toàn cầu, làm thay đổi căn bản phương thức sản xuất, phân phối và tiếp nhận thông tin. Trong bối cảnh đó, báo chí cách mạng Việt Nam vừa đứng trước những cơ hội lớn để mở rộng ảnh hưởng xã hội, vừa đối mặt với không ít thách thức liên quan đến cạnh tranh thông tin, sự lấn át của mạng xã hội và các nền tảng xuyên biên giới, cũng như nguy cơ suy giảm vai trò định hướng dư luận. Trong bối cảnh đó, việc sửa đổi Luật Báo chí năm 2016 và ban hành Luật Báo chí năm 2025 (có hiệu lực từ 01/07/2025) có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Luật không chỉ hoàn thiện khung pháp lý cho hoạt động báo chí, mà còn thể chế hóa quan điểm, chủ trương của Đảng về xây dựng nền báo chí cách mạng trong điều kiện chuyển đổi số. Trên cơ sở tiếp cận chính sách - pháp lý, bài viết phân tích vị trí, vai trò, nhiệm vụ của báo chí cách mạng Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi số, gắn trực tiếp với các quy định mới của Luật Báo chí năm 2025.

Từ khóa: vai trò, vị trí của báo chí cách mạng; chuyển đổi số; Luật Báo chí 2025; quan điểm của Đảng về báo chí; tư tưởng Hồ Chí Minh về báo chí.

Abstract: Digital transformation is generating profound changes in the global media ecosystem, fundamentally reshaping the ways in which information is produced, distributed, and consumed. In this context, Vietnam's revolutionary press is presented with significant opportunities to expand its social influence, while also facing numerous challenges related to information competition, the dominance of social media and cross-border platforms, and the risk of diminishing its role in guiding public opinion. Against this backdrop, the amendment of the 2016 Press Law and the promulgation of the 2025 Press Law (effective from July 1, 2025) are of particular significance. The Law not only improves the legal framework for press activities but also institutionalizes the Party's viewpoints and policies on building a revolutionary press in the era of digital transformation. Based on a policy-legal approach, this article analyzes the position, role, and functions of Vietnam's revolutionary press in the context of digital transformation, in direct connection with the new provisions of the 2025 Law on Press.

Keywords: role and position of the revolutionary press; digital transformation; 2025 Press Law; Party perspectives on journalism; Ho Chi Minh's thought on journalism.

1. Đặt vấn đề

Quan điểm của Đảng cộng sản Việt Nam đối với báo chí thể hiện rõ ràng, nhất quán trong nhiều văn kiện, nghị quyết, chỉ thị, thông tư... qua các thời kỳ đấu tranh bảo vệ và phát triển đất nước. Đảng Cộng sản Việt Nam xác định báo chí là tiếng nói, là công cụ sắc bén của Đảng, Nhà nước và nhân dân; thực hiện chức năng thông tin, cổ vũ, phản ánh đời sống xã hội, có vai trò tuyên truyền, giáo dục, định hướng dư luận.

Báo chí là lực lượng nòng cốt bảo vệ tư tưởng của Đảng, phát hiện, đấu tranh chống quan điểm sai trái, phản biện xã hội, cổ vũ, động viên, thúc đẩy các phong trào, nhiệm vụ cách mạng. Báo chí cách mạng không chỉ là công cụ thông tin, tuyên truyền mà còn là lực lượng quan trọng trong việc bảo vệ chế độ, định hình tư tưởng và phát triển đất nước: “*Báo chí của ta là công cụ của Đảng, của nhân dân lao động, của cách mạng, tuyên truyền đắc lực cho đường lối, chính sách*”

của Đảng, đem những quan điểm của Đảng, đem tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lê nin mà tuyên truyền, giáo dục cho quần chúng đông đảo, đấu tranh chống những tư tưởng thù địch và khắc phục những tư tưởng sai lầm". Báo chí còn thể hiện vai trò chỉ đạo thông qua việc thông tin, giải thích, hướng dẫn thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng: *"Mỗi khi Đảng có chủ trương, chính sách gì, báo chí phải đưa tin giải thích những chính sách ấy. Nhưng chưa đủ, báo chí còn phải phản ánh tình hình quần chúng thực hiện chủ trương, chính sách và chỉ đạo việc thực hiện ấy..."* (Lê Quốc Lý (chỉ đạo biên soạn), Lê Văn Toan, Ngô Kim Ngân, Nguyễn Thị Phương Thảo (đồng chủ biên), 2011. Quan điểm của C. Mác, Ph. Ăngghen, V. I. Lê-nin, Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về báo chí, tr. 163). Đảng khẳng định báo chí là một trong các ngành giữ vị trí, vai trò quan trọng trong mặt trận văn hóa, tư tưởng: *"Hoạt động của các ngành báo chí, thông tấn, xuất bản, thông tin, vô tuyến truyền thanh, vô tuyến truyền hình, điện ảnh, nhiếp ảnh, v.v giữ vai trò hết sức to lớn trên mặt trận văn hóa và tư tưởng"* (Lê Quốc Lý (chỉ đạo biên soạn), Lê Văn Toan, Ngô Kim Ngân, Nguyễn Thị Phương Thảo (đồng chủ biên), 2011. Quan điểm của C. Mác, Ph. Ăngghen, V. I. Lê-nin, Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về báo chí, tr. 215).

Trong di sản tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhà báo, báo chí cách mạng giữ một vị trí đặc biệt quan trọng, gắn bó hữu cơ với sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Ngay từ khi sáng lập báo Thanh Niên (1925), Hồ Chí Minh đã xác định rõ báo chí không chỉ là phương tiện thông tin, mà trước hết là một công cụ tư tưởng, vũ khí sắc bén của cách mạng: *"Cán bộ báo chí cũng là chiến sĩ cách mạng. Cây bút, trang giấy là vũ khí sắc bén của họ"* (Lê Quốc Lý (chỉ đạo biên soạn), Lê Văn Toan, Ngô Kim Ngân, Nguyễn Thị Phương Thảo (đồng chủ biên), 2011. Quan điểm của C. Mác, Ph. Ăngghen, V. I. Lê-nin, Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về báo chí, tr. 144). Quan điểm này xuyên suốt trong toàn bộ tư tưởng Hồ Chí Minh về báo chí và cho tới nay vẫn là nền tảng lý luận cho báo chí cách mạng Việt Nam.

Về nhiệm vụ của báo chí, Người cho rằng: *"Báo chí của ta thì cần phải phục vụ nhân dân lao động, phục vụ chủ nghĩa xã hội, phục vụ cho đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, cho hoà bình thế giới"* (Lê

Quốc Lý (chỉ đạo biên soạn), Lê Văn Toan, Ngô Kim Ngân, Nguyễn Thị Phương Thảo (đồng chủ biên), 2011. Quan điểm của C. Mác, Ph. Ăngghen, V. I. Lê-nin, Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về báo chí, tr. 142). Người cũng xác định rõ *"nhiệm vụ chung của toàn Đảng, toàn dân ta, cũng là nhiệm vụ chính của báo chí ta"* (Lê Quốc Lý (chỉ đạo biên soạn), Lê Văn Toan, Ngô Kim Ngân, Nguyễn Thị Phương Thảo (đồng chủ biên), 2011. Quan điểm của C. Mác, Ph. Ăngghen, V. I. Lê-nin, Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về báo chí, tr. 121). Như vậy, về vị trí của báo chí, Hồ Chí Minh khẳng định báo chí là bộ phận cấu thành quan trọng của sự nghiệp cách mạng, đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng và phục vụ mục tiêu cách mạng. Vị trí của báo chí không đứng ngoài hay trung lập, mà nằm trong hệ thống chính trị, là tiếng nói của Đảng, Nhà nước và nhân dân. Báo chí là phương tiện quan trọng để tuyên truyền, tổ chức, giáo dục và động viên quần chúng, có vai trò định hướng nhận thức, củng cố niềm tin, khơi dậy tinh thần yêu nước và ý chí cách mạng trong quần chúng nhân dân.

Quan điểm của Đảng và tư tưởng Hồ Chí Minh về báo chí cách mạng Việt Nam đã xác định một cách toàn diện vị trí chính trị - xã hội, vai trò định hướng, chức năng tư tưởng - thông tin và nhiệm vụ phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân của báo chí. Những quan điểm này không chỉ có giá trị lịch sử, mà còn là nền tảng lý luận vững chắc cho việc giữ vững và nâng cao vai trò của báo chí cách mạng Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

Tuy nhiên, trong bối cảnh chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của các nền tảng số, mạng xã hội đã làm thay đổi căn bản cấu trúc của không gian truyền thông. Báo chí không còn giữ vị trí gần như độc quyền trong việc sản xuất, phân phối và định hướng thông tin như trước đây. Trong môi trường này, mọi cá nhân đều có thể trở thành *"người phát tin"*, còn các nền tảng công nghệ đóng vai trò trung gian chi phối mạnh mẽ dòng chảy thông tin thông qua cơ chế thuật toán. Điều này đặt báo chí trước những thách thức mới trong việc thực hiện chức năng định hướng dư luận xã hội.

Một trong những thách thức rõ nét nhất là sự suy giảm vai trò *"gác cổng thông tin"* của báo chí. Thông tin báo chí đến với công chúng thông qua quy trình biên tập, kiểm chứng và chịu trách nhiệm pháp lý chặt chẽ của cơ quan báo chí. Tuy nhiên, trên các nền tảng

số, thông tin được lan truyền theo logic thuật toán, ưu tiên mức độ tương tác và cảm xúc hơn là độ chính xác hay giá trị xã hội. Do vậy, tiếng nói của báo chí dễ bị đặt ngang hàng với các nguồn tin không chính thống, thậm chí bị lấn át bởi những nội dung giật gân, sai lệch nhưng có khả năng lan truyền nhanh. Mặt khác, quá trình hình thành dư luận xã hội ngày càng chịu tác động mạnh từ các “dòng dư luận tức thời”, mang tính phân mảnh và thiếu chiều sâu. Những vấn đề phức tạp, cần phân tích và giải thích thấu đáo vốn là thế mạnh của báo chí thường khó cạnh tranh với các thông tin ngắn, video ngắn, đơn giản hóa hoặc bị bóp méo để phù hợp với logic lan truyền trên mạng xã hội. Hệ quả là vai trò dẫn dắt nhận thức xã hội của báo chí có nguy cơ bị suy yếu, nếu không có sự điều chỉnh kịp thời về phương thức sản xuất và phân phối nội dung thông tin.[ps://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/journalism-media-and-technology-trends-and-predictions-2026](https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/journalism-media-and-technology-trends-and-predictions-2026)). Các thách thức nói trên không đơn thuần là vấn đề kỹ thuật - công nghệ, mà tác động trực tiếp đến việc thực hiện những chức năng cốt lõi của báo chí cách mạng, như định hướng dư luận xã hội, cung cấp thông tin chính xác, đáng tin cậy và giữ vai trò trung tâm trong truyền thông đại chúng.

Với môi trường thông tin mở hiện nay, nhiều thông tin sai lệch công nghệ cao xuất hiện với quy mô lớn và tốc độ cao. Trước đây, tin giả chủ yếu xuất hiện dưới những hình thức khá quen thuộc như văn bản bịa đặt, hình ảnh cắt ghép thô sơ hoặc các suy diễn mang tính chủ quan. Tuy nhiên, bước sang giai đoạn chuyển đổi số sâu rộng, đặc biệt từ nửa đầu năm 2025, không gian truyền thông số chứng kiến sự nổi lên rõ nét của tin giả công nghệ cao, với mức độ tinh vi và khả năng gây tác động lớn hơn nhiều. “Theo DeepMedia, một công ty khởi nghiệp phát triển các công cụ để nhận dạng phương tiện truyền thông giả mạo của Mỹ đã thống kê số lượng video deepfake thuộc mọi chủng loại đã tăng gấp 3 lần, trong đó, số lượng giả mạo giọng nói đã tăng gấp 8 lần vào năm 2023 so với cùng kỳ năm 2022. DeepMedia ước tính rằng khoảng 500.000 video và âm thanh Deepfake được tải lên các trang mạng xã hội trên toàn thế giới vào cuối năm 2023” (<https://vjst.vn/cuoc-chien-chong-deepfake-o-dong-nam-a-68673.html>). Con số này được dự báo có thể tiếp tục tăng do đặc tính dễ sao chép và nhân đôi theo chu kỳ ngắn. Báo chí có nguy cơ bị hoà tan,

nhất nhòa trong một môi trường thông tin nhiễu loạn, nơi người đọc khó phân biệt giữa nội dung chân xác và nội dung được AI tạo ra hàng loạt. “*Báo chí không biến mất nhưng đang bị đẩy ra xa trung tâm của dòng chảy thông tin. Thách thức lớn nhất không còn là làm tin nhanh hơn hay nhiều hơn, mà là làm thế nào để tiếp tục được nhìn thấy, được tin tưởng và được lựa chọn trong một hệ sinh thái mà toà soạn không còn nắm quyền điều phối*” (<https://congluan.vn/xu-huong-du-bao-ve-bao-chi-truyen-thong-va-cong-nghe-nam-2026-10326919.html>).

Việc lợi dụng công nghệ deepfake để tạo video giả mạo phát ngôn của người nổi tiếng hoặc lãnh đạo nhằm thu hút tương tác hoặc thao túng dư luận xã hội. Những nội dung này, thiết kế dưới dạng video ngắn và phù hợp với cơ chế phân phối nhanh của nền tảng số, thường đã đạt hàng trăm nghìn lượt xem trước khi bị gỡ bỏ hoặc được báo chí cảnh báo rộng rãi. Điều này cho thấy deepfake đã bước vào phạm vi ảnh hưởng rộng hơn, không chỉ giới hạn ở những vụ việc cá biệt mà phản ánh xu hướng công nghệ được lạm dụng trong thực tiễn lan truyền thông tin sai lệch. Thực tế hiện nay, báo chí chính thống không còn giữ vị trí “nguồn thông tin đầu tiên” trong nhiều sự kiện truyền thông số, mà ngày càng bị đẩy vào vai trò cảnh báo và giải thích sau khi dư luận đã hình thành trên mạng xã hội. Đây là sự thay đổi nghiêm trọng đối với chức năng định hướng dư luận truyền thống của báo chí. Các sản phẩm deepfake gần như không thể phân biệt với nội dung thật chỉ bằng mắt thường, và việc sản xuất chúng chỉ mất vài phút thay vì hàng giờ như tin giả truyền thống. Điều này không chỉ phản ánh về tốc độ sản xuất, mà còn chỉ ra độ tinh vi ngày càng tăng của các sản phẩm deepfake trong môi trường truyền thông số. Mạng xã hội ngày càng chiếm ưu thế trong việc thiết lập diễn ngôn ban đầu, đặc biệt đối với các sự kiện mang yếu tố bất ngờ, nhạy cảm hoặc gây tranh cãi. Trong thực tế này, báo chí chính thống - do yêu cầu kiểm chứng và tuân thủ chuẩn mực nghề nghiệp - thường xuất hiện chậm hơn. Sự chậm trễ này không chỉ là vấn đề kỹ thuật mà còn dẫn tới suy giảm tương đối quyền lực dẫn dắt dư luận. Khi công chúng đã tiếp nhận một khung nhận thức ban đầu từ mạng xã hội, sản phẩm báo chí dù chính xác, đầy đủ và có chiều sâu hơn vẫn gặp khó khăn trong việc điều chỉnh nhận thức đã hình thành.

Trong bối cảnh đó, nếu các thách thức này không được nhận diện đầy đủ và xử lý kịp thời bằng các cơ chế chính sách và pháp luật phù hợp, vai trò của báo chí có nguy cơ bị thu hẹp, bị lấn lướt không còn đáp ứng được nhu cầu phong phú, đa dạng và ngày càng cao của công chúng.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu sau đây: *Thứ nhất* là phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu để thu thập, phân tích và hệ thống hóa các văn kiện của Đảng, các công trình lý luận, các nghiên cứu khoa học liên quan đến các quan điểm về vai trò, vị trí, chức năng của báo chí cách mạng Việt Nam. Trên cơ sở đó, tác giả tổng hợp thành các luận điểm lý luận làm nền tảng cho việc đánh giá và đối chiếu với quy định của Luật Báo chí năm 2025. *Thứ hai* là phương pháp so sánh, đặc biệt là đối chiếu giữa Luật Báo chí 2016 và Luật Báo chí 2025, nhằm chỉ ra những thay đổi về nhận thức và cách tiếp cận đối với vai trò, vị trí của báo chí cách mạng Việt Nam. *Thứ ba* là phương pháp phân tích thực tiễn, bài viết sử dụng các dẫn chứng, số liệu và hiện tượng báo chí, truyền thông tiêu biểu trong thời gian gần đây, đặc biệt là sự gia tăng của tin giả, thông tin sai lệch và các sản phẩm deepfake... để minh họa cho những thách thức đối với báo chí. Qua đó, làm rõ khoảng cách giữa quy định pháp lý và thực tiễn hoạt động báo chí, cũng như yêu cầu đặt ra đối với việc hoàn thiện pháp luật...

Việc kết hợp các phương pháp trên đảm bảo cho bài viết có chiều sâu lý luận và bám sát thực tiễn, từ đó làm rõ một cách có hệ thống về vai trò, vị trí của báo chí cách mạng Việt Nam trong khuôn khổ pháp luật và trong bối cảnh truyền thông số hiện nay.

3. Kết quả và thảo luận

Luật Báo chí năm 2025 đã thể hiện bước chuyển quan trọng trong tư duy lập pháp về báo chí thông qua việc xây dựng điều luật (Điều 3) quy định tổng thể về vị trí, chức năng và nhiệm vụ của báo chí: “*Báo chí của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là báo chí cách mạng, gắn liền với cuộc cách mạng giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, hoạt động theo hướng chuyên nghiệp, nhân văn, hiện đại*”(Luật Báo chí, Số 126/2025/QH15, 2025). Điều 3 của Luật Báo chí 2025 đã đóng vai trò như một điều luật nguyên tắc, mang tính tuyên ngôn pháp lý, định vị rõ bản chất, sứ mệnh

và định hướng phát triển của báo chí Việt Nam trong bối cảnh mới. Điều đó trước hết có ý nghĩa quan trọng về chính trị - tư tưởng, khi tái khẳng định bản chất cách mạng của báo chí Việt Nam, đặt báo chí trong dòng chảy lịch sử của sự nghiệp cách mạng do Đảng lãnh đạo. Việc khẳng định rõ tính chất “báo chí cách mạng” có ý nghĩa đặc biệt trong bối cảnh truyền thông số phát triển mạnh mẽ, mạng xã hội và các nền tảng xuyên biên giới ngày càng chi phối đời sống thông tin, qua đó tạo cơ sở pháp lý để báo chí tiếp tục giữ vai trò định hướng dư luận xã hội và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Về mặt pháp lý, Điều 3 đóng vai trò là trục giá trị để giải thích và áp dụng các quy định khác của Luật Báo chí 2025. Việc xác lập rõ vị trí, chức năng và nhiệm vụ của báo chí trong một điều luật nguyên tắc giúp nâng cao tính thống nhất, đồng bộ của hệ thống pháp luật về báo chí, đồng thời tạo cơ sở cho việc xây dựng và hoàn thiện các văn bản hướng dẫn thi hành. So với Luật Báo chí 2016, đây là bước tiến về kỹ thuật lập pháp, phản ánh xu hướng xây dựng pháp luật hiện đại, trong đó luật không chỉ quy định các hành vi bị cấm hay quyền - nghĩa vụ cụ thể, mà còn định hướng phát triển lâu dài của lĩnh vực báo chí. Đặc biệt, cụm từ “hoạt động theo hướng chuyên nghiệp, nhân văn, hiện đại” trong Điều 3 mang hàm ý sâu sắc đối với tiến trình chuyển đổi số báo chí. “Chuyên nghiệp” đòi hỏi báo chí nâng cao chất lượng nội dung, chuẩn hóa quy trình sản xuất và đạo đức nghề nghiệp trong môi trường số; “nhân văn” nhấn mạnh trách nhiệm xã hội của báo chí, chống lại xu hướng thương mại hóa, giật gân và lệ thuộc thuật toán; còn “hiện đại” thể hiện yêu cầu tất yếu phải ứng dụng công nghệ, phát triển mô hình tòa soạn hội tụ, báo chí đa nền tảng. Như vậy, Điều 3 không chỉ khẳng định bản chất của báo chí cách mạng Việt Nam, mà còn tạo nền tảng pháp lý quan trọng để nâng cao vai trò và vị trí của báo chí trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay. Có thể nói, quy định trong Điều 3 của Luật Báo chí 2025 là bước nâng cấp tư duy lập pháp, chuyển từ “quản lý báo chí” sang “định vị báo chí”.

Về nhiệm vụ của báo chí, Luật Báo chí năm 2025 kế thừa, đồng thời phát triển và tái cấu trúc quy định về nhiệm vụ của báo chí theo hướng đầy đủ, hệ thống và phù hợp hơn với bối cảnh truyền thông hiện đại. Quy định này không chỉ dừng ở việc liệt kê các chức

năng truyền thông, mà còn thể hiện rõ định hướng chính trị, pháp lý và văn hóa đối với hoạt động báo chí trong môi trường số, qua đó góp phần nâng cao vai trò và vị trí của báo chí trong đời sống xã hội. Trước hết, việc nhấn mạnh nhiệm vụ thông tin trung thực về tình hình đất nước và thế giới, gắn với lợi ích của đất nước và của Nhân dân, có ý nghĩa đặc biệt trong bối cảnh không gian mạng đang làm gia tăng nguy cơ nhiễu loạn thông tin, tin giả và thông tin sai lệch. Quy định này xác lập rõ ràng chuẩn mực pháp lý cho hoạt động báo chí, khẳng định báo chí chính thống phải là nguồn thông tin tin cậy, có trách nhiệm xã hội cao, qua đó giữ vai trò “trụ cột thông tin” trong hệ sinh thái truyền thông số. So với Luật Báo chí 2016, cách diễn đạt trong Luật Báo chí 2025 thể hiện rõ hơn yêu cầu kết hợp giữa tính trung thực của thông tin và định hướng lợi ích công, phù hợp với vai trò của báo chí cách mạng.

Việc tiếp tục khẳng định nhiệm vụ tuyên truyền, phổ biến, góp phần xây dựng và bảo vệ đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước cho thấy sự nhất quán trong việc xác định bản chất chính trị - xã hội của báo chí Việt Nam. Điểm mới của Luật Báo chí 2025 là đặt nhiệm vụ này trong mối quan hệ với việc phản ánh thành tựu của đất nước và thế giới, qua đó mở rộng không gian nội dung, giúp báo chí vừa thực hiện tốt chức năng tuyên truyền, vừa tăng cường tính thuyết phục, tính đối thoại và tính hội nhập trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển đổi số.

Đặc biệt, quy định về phản ánh và hướng dẫn dư luận xã hội, làm diễn đàn thực hiện quyền tự do ngôn luận của nhân dân có ý nghĩa nổi bật trong bối cảnh báo chí hoạt động ngày càng sâu rộng trên không gian mạng. Điểm mới ở đây không chỉ là sự khẳng định vai trò truyền thông của báo chí, mà còn là việc đặt báo chí vào vị trí trung gian có trách nhiệm giữa Nhà nước và xã hội trong môi trường thông tin đa chiều. Thông qua báo chí, các ý kiến, nguyện vọng của nhân dân được tập hợp, phản ánh có chọn lọc, đồng thời được định hướng theo các giá trị tích cực, góp phần hạn chế sự cực đoan, lệch chuẩn thường thấy trên mạng xã hội.

Một trong những điểm mới có ý nghĩa nền tảng của Luật Báo chí 2025 là việc mở rộng và làm rõ phạm vi hoạt động báo chí trong bối cảnh chuyển đổi số. Trong Điều 2 đã giải thích rõ: “*Báo chí là sản phẩm*

thông tin về các sự kiện, vấn đề trong đời sống xã hội thể hiện bằng chữ viết, hình ảnh, âm thanh, được sáng tạo, xuất bản định kỳ và phát hành, truyền dẫn tới đông đảo công chúng thông qua các loại hình báo in, báo điện tử, báo nói, báo hình, kênh nội dung của cơ quan báo chí trên không gian mạng”. Điều 30 quy định rõ ràng về *hoạt động báo chí trên không gian mạng* (Luật Báo chí, Số 126/2025/QH15, 2025). Như vậy, hoạt động báo chí không chỉ được thực hiện thông qua các loại hình và kênh chính thống, truyền thông của cơ quan báo chí, mà còn bao gồm cả các kênh nội dung do cơ quan báo chí thiết lập, quản lý và vận hành trên không gian mạng. Quy định này phản ánh sự thay đổi căn bản trong tư duy lập pháp về báo chí, chuyển từ cách tiếp cận gắn chặt báo chí với phương tiện xuất bản cụ thể sang cách tiếp cận dựa trên chủ thể sản xuất nội dung và trách nhiệm pháp lý đối với thông tin. Luật Báo chí năm 2016 được ban hành trong bối cảnh báo điện tử mới ở giai đoạn phát triển tương đối sớm, còn mạng xã hội và các nền tảng số xuyên biên giới chưa có vai trò chi phối mạnh mẽ đối với đời sống thông tin xã hội như hiện nay. Do đó, luật chủ yếu điều chỉnh hoạt động báo chí thông qua các loại hình truyền thông như báo in, báo nói, báo hình và báo điện tử, gắn chặt nội dung báo chí với các kênh chính thống đã được cấp phép. Mặc dù Luật Báo chí 2016 đã có những quy định liên quan đến báo điện tử và trang thông tin điện tử, song về bản chất vẫn đặt hoạt động báo chí trong khuôn khổ tương đối hẹp của hệ thống xuất bản chính thức, chưa bao quát đầy đủ thực tiễn cơ quan báo chí sản xuất và phân phối nội dung trên các nền tảng mạng xã hội và nền tảng số trung gian.

Thực tiễn phát triển báo chí những năm gần đây cho thấy, bên cạnh báo in, báo điện tử hay kênh phát thanh - truyền hình truyền thống, hầu hết các cơ quan báo chí đều xây dựng và vận hành các kênh nội dung trên Facebook, YouTube, TikTok, Podcast và nhiều nền tảng số khác. Trên các kênh này, báo chí không chỉ đăng tải lại nội dung đã xuất bản trên kênh chính thống hoặc giới thiệu và điều hướng về trang chính thống, mà còn sản xuất các sản phẩm báo chí chuyên biệt, phù hợp với đặc thù của từng nền tảng. Tuy nhiên, trong khuôn khổ pháp lý của Luật Báo chí 2016, các kênh nội dung này chưa được xác lập rõ ràng là một bộ phận cấu thành của hoạt động báo chí, dẫn đến sự lúng túng trong quản lý, cũng như hạn chế trong việc

bảo vệ vai trò, vị trí của báo chí trên không gian mạng.

Luật Báo chí 2025 đã khắc phục khoảng trống pháp lý này bằng việc mở rộng phạm vi điều chỉnh, thừa nhận rằng các sản phẩm báo chí do cơ quan báo chí sản xuất và chịu trách nhiệm được đăng tải trên hạ tầng kỹ thuật của chính cơ quan báo chí hay trên các nền tảng mạng xã hội, đều là hoạt động báo chí và thuộc phạm vi điều chỉnh của pháp luật báo chí. Đây là một bước tiến quan trọng trong tư duy lập pháp, bởi luật không còn “đóng khung” báo chí trong các kênh truyền thông, mà nhìn nhận báo chí như một hoạt động xã hội đặc thù, được xác định bởi chủ thể, mục đích, nội dung và trách nhiệm pháp lý. So với Luật Báo chí 2016, quy định mới này có ý nghĩa đặc biệt trong việc khẳng định vị trí trung tâm của cơ quan báo chí trong hệ sinh thái truyền thông số. Khi các kênh nội dung của cơ quan báo chí trên không gian mạng được thừa nhận là một bộ phận của hoạt động báo chí, báo chí chính thống có cơ sở pháp lý vững chắc để cạnh tranh lành mạnh với các chủ thể truyền thông khác, không phải báo chí trên nền tảng số, đồng thời tránh nguy cơ bị “hòa tan” hoặc bị đối xử như các tài khoản mạng xã hội thông thường. Điều này góp phần bảo đảm sự phân biệt cần thiết giữa báo chí với tư cách là thiết chế xã hội đặc thù và các hình thức truyền thông cá nhân, thương mại hoặc tự phát trên không gian mạng.

Bên cạnh đó, việc mở rộng phạm vi hoạt động báo chí sang các kênh nội dung trên không gian mạng cũng tạo cơ sở pháp lý để tăng cường trách nhiệm của cơ quan báo chí đối với nội dung thông tin được phát tán. Khác với cách tiếp cận trước đây, khi nội dung đăng tải trên nền tảng mạng xã hội đôi khi được coi là “ngoài luồng” hoạt động báo chí chính thức, Luật Báo chí 2025 xác lập nguyên tắc nhất quán: cơ quan báo chí phải chịu trách nhiệm toàn diện đối với mọi sản phẩm báo chí do mình sản xuất, bất kể kênh phân phối nào. Quy định này vừa góp phần nâng cao tính chuyên nghiệp, kỷ luật và đạo đức nghề nghiệp của báo chí trong môi trường số, vừa tạo cơ sở cho quản lý nhà nước về báo chí được thực hiện thống nhất, hiệu quả hơn.

Nhìn tổng thể, điểm mới của Luật Báo chí 2025 về việc mở rộng phạm vi hoạt động báo chí sang các kênh nội dung trên không gian mạng không chỉ khắc phục một số hạn chế của Luật Báo chí 2016, mà còn thể hiện sự thích ứng kịp thời của pháp luật trước

những biến đổi sâu sắc của môi trường truyền thông. Quy định này góp phần khẳng định và củng cố vai trò, vị trí của báo chí cách mạng Việt Nam trong hệ sinh thái truyền thông số, bảo đảm để báo chí tiếp tục thực hiện tốt chức năng thông tin, định hướng dư luận và phục vụ lợi ích công trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

4. Kết luận

Luật Báo chí 2025 cho thấy một bước tiến quan trọng trong tư duy lập pháp: chuyển từ cách tiếp cận quản lý hoạt động báo chí sang cách tiếp cận khẳng định và bảo vệ vai trò xã hội đặc thù của báo chí trong không gian truyền thông số. Luật Báo chí 2025 không chỉ phản ánh sự thích ứng của pháp luật trước các biến đổi công nghệ, mà còn hàm chứa nỗ lực tái xác lập vị trí trung tâm của báo chí trong hệ sinh thái thông tin đa nền tảng. Việc nhấn mạnh chức năng định hướng dư luận xã hội, vai trò phòng, chống tin giả và trách nhiệm xã hội của báo chí trong môi trường số cho thấy Luật đã đặt báo chí vào đúng vị trí của một thiết chế bảo vệ lợi ích công cộng, thay vì coi báo chí đơn thuần là một chủ thể truyền thông bình đẳng với các nền tảng mạng xã hội. Đặc biệt, trong bối cảnh tin giả công nghệ cao, deepfake và các hình thức thao túng dư luận bằng AI ngày càng tinh vi, báo chí chính thống nổi lên như lực lượng chủ lực có khả năng kết hợp giữa tính xác thực, trách nhiệm xã hội và tính chính danh pháp lý. Luật Báo chí 2025, xét trên phương diện này, không chỉ là văn bản điều chỉnh lĩnh vực báo chí, mà còn là công cụ quan trọng nhằm bảo vệ trật tự thông tin, củng cố niềm tin xã hội và giữ vững trận địa tư tưởng trong kỷ nguyên số./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Quốc Lý (chỉ đạo biên soạn), Lê Văn Toàn, Ngô Kim Ngân, Nguyễn Thị Phương Thảo (đồng chủ biên). (2011). *Quan điểm của C. Mác, Ph. Ăngghen, V. I. Lê-nin, Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về báo chí*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
2. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/journalism-media-and-technology-trends-and-predictions-2026>.
3. <https://vjst.vn/cuoc-chien-chong-deepfake-o-dong-nam-a-68673.html>.
4. <https://congluan.vn/xu-huong-du-bao-ve-bao-chi-truyen-thong-va-cong-nghe-nam-2026-10326919.html>.
5. Luật Báo chí (Số 126/2025/QH15, 2025). *Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*. <https://datafiles.chinhphu.vn/cpp/files/vbpq/2026/01/luat126-2025.pdf>.